

Minner fra gamle Nedrum

- av Odd Bjørklund -

Nedrum er fradelt den store eiendommen på Øverby som ble ryddet av han Embert Knutsen fra Tyldalen. Det var i 1818, for 164 år siden. Han gikk under navnet «Tyldals-Knut» og tok gårdsnavnet med seg fra sin hjembygd.

I året 1840 kom Hans Hansen og Ragnhild Taraldsdr. fra Storelvdal oppover til Målselvdalen og ødemarken. De hadde 3 døtre med seg, Anne Olsdr. født i 1827 (stedatter), Ragnhild Hansdr. født i 1830 og Sigrid Hansdr. født i 1832.

De tar inn hos han Tyldals-Knut på Øverby. De fikk overtalt han, mot å få bo der med å skaffe han levebrød så lenge de levde på Øverby. Slik ble det. Ragnhild og Hans var driftige arbeidsfolk, og ble storbrukere. Øverby ble det rene storgodset. De eide store skogarealer i den tid. Hele Brannmoen opptil Holt. Han kjøpte også Jutulstad og hele «Benelvdalen». På Jutulstad hadde han bygd kornmølle.

På Øverby var det iver og virksomhet, de hadde 22 melkekuer, 4 hester og 40 smådyr. Setra borte i Benelvdalen ble umiddelbart oppbygd. Der ysta de ost og kinna smør og der foret de om somrene og kjørte høyet hjem på vinterføret. Ragnhild og Hans hadde flere drenger på gården og 12 jenter sto under Ragnhilds kommando. Ute på Råvannet gikk øretten i stimer og ute i elva kokte det av harr, ørett og røye. De fisket med garn, de «lystret» og i den tid. De måtte ha kvarterene fulle, og de laget rakfisk til vinterforråd.

Døtrene vokste opp på Øverby og kom i gifteferdig alder. Anne Olsdr. (stedatteren) ble gift med Halvor Guttormsen Skjeggesnes den 25/4 1847 i Målselv kirke v/prost Holmbo.

Den eldste datteren på Øverby Ragnhild Hansdr. fikk en datter som heter Elen, faren het Einar men han døde før barnet ble født. Ho Elen ble gift med andreas Tøllefsen, de var de første som ryddet Skogstad ved Råvann. Ragnhild Hansdr. ble gift med Emort Hansen fra Sollia 20/4 1854 i Målselv kirke v/prosten Welhaven. De fikk sønnene (Hans døde ung). Og Hans Julius som senere drev Øverby og gift med Sevrine Hansdr. Deres barn var Erling og Ruth som delte Øverby senere.

Sigrid Hansdr. Øverby ble gift med Paul Paulsen fra Fåsetgrenda født i 1824 ved Tynset. Han hadde 2 sønner forut, Gunnar og Peder med Guri Arntsd. Tiller. Peder og Gunnar Paulsen vokste opp på Øverby. Paul Paulsen kom til Målselvdalen etter sine slektninger, han var søskenbarn til Mali Eriksdr. Lian, Kongslie, og Lars Estensen Bjørkeng. Deres stamfedre var Goro Estensdr. Steiesjøn som var gift i 1782 med Paul Eriksen Lian på Fåset. Paul Paulsen Lian gifter seg i 1821 med Ingeborg Kristofferdr. Dalen. De fikk

sønnene Paul og Kristian. Paul var født i 1824 og kom først til Nordgard og overtar etter Berger Knutsens død og bodde en tid der. Hans Hansen delte nu eiendommen Øverby mellom sine 2 døtre, Ragnhild fikk $\frac{2}{3}$ og Sigrid $\frac{1}{3}$. Sigrid og Paul ble i 1880 tildelt eiendommen Nedrum som ryddet og bygde der. De fikk ingen barn sammen. Paul døde bare 56 år gammel. Sigrid Hansdr. døde i 1916 84 år og var nesten blind.

Den eldste sønnen Gunnar overtok gården etter sin fars død. Han var født i 1858 og ble gift med Brit Larsdr. fra Øksendalen. Hun var søster til Guri Larsdr. Halvorsen på Skjold. Gunnar og Brit hadde 5 barn: Paul, Karen, Hans og Sigrid (tvillinger) og Gerda. Det er mange minner som knytter seg til Nedrum opp gjennom tidene. Det har vært et åpent og gjestfrihetens hus hvor det kom og gikk folk innom. Han Gunnar var en allsidig herremann, han drev i skog og mark og drev gården og jordbruket. Han var en ivrig fangstmann og fisket i elver og vann, vinter som sommer. Han satte ofte ut liner med frosk og dro inn for det meste storøretten.

Ho Brit ivret på sin måte både ute og inne. Ho kunne få endene til å møtes. Ho var vant med slitet og strevet fra dalene sydpå. Var vant med dyrene og buskapen borte i fjøset. Der var det ingen som lidde. Matauk ute som inne

Stående fra venstre: Gunnar Paulsen f. 1858, Paul Gunnarsen f. i 1887, Karen f. 1882.

Fremst fra venstre: Hans og Sigrid (tvillinger) født 1/1-1891. Brit Larsdt. fra Øksendalen f. i 1855. Gerda på fanget f. 1897.

Hele familien Gunnar Paulsen og Britt Larsdr. Nedrum med deres barn.

Bildet fra 1900.

som «vånden» i potetlandet om høsten.

1. Paul var den eldste sønnen født i 1887 og gift med Martha Hansvoll fra Sagelivann født i 1891. Der kom 4 barn til verden: Hansine, Gunnar, Brit og Hjørdis.
2. Karen Lovise f. 1882 og gift med Magnus Haug f. 1887. Barn: Kristian, Pernille, Gunnar, Hans, Brit og Liv.
3. Sigrid og Hans (tvillinger) født 1/1 1891. De var ugift. Hans ble rammet av en kneskade og dør bare 28 år gl. Det var i 1919. Det ble sorg og motgang i fam. igjennom årene.

4. Gerda, den yngste, født i 1897, gift med Einar Gudbrandsen fra Storsteinnes. De kjøpte eiendommen Garmo etter Andreas Skjeggesnes Halvorsen og Brita Salomonsdr. fra Kvenangen. Gerda og Einar Gulbrandsens barn: Selma og Brit-Inger. Gerda lever i sitt 86de år, dårlig til beins, men ellers frisk som en fisk. Hun kan fortelle om gamle dager fra forfedrenes tid, sagnene og historiene lever i minnet.

På gamle Nedrum spirer det og gror fremdeles, jord og

land holdes i hevd, det såes og høstes. Seder og skikker holdes fremdeles vedlike, det sørger han Gunnar og ho Emelie for som nå driver gården. Der vokser det opp 3 sønner og en datter, så slekten består opp i år og alder. Det var for lenge siden at Paul kom innom en morgen og fortalte at det var kommet ei jente til verden på Nedrum inatt. Han Simon sa: «Du har fått for mange nå Paul - du må bruke preventiver nu». Men det kunne være vanskelig å oppdrive i den guddommelige tiden. Man var liten den gang og undret på hva det var for noe? Men det fikk man jo snart rede på hos naboguttene ute på marken.

Han Gamle Gunnar var spåmann og kunne forutsi været etter himmellegemene og merkedagene. Det kunne stemme mange ganger, men også totalfeile. «Men dyke dei», sa han, «nå får vi uvær». Han så en lysende stor ring rundt månen. Han gamle Gunnar hadde en skjønnskrift som var kjent, som man sjelden ser maken til i Norges land. I familien finns det sikkert hans navnetrekk eller skrifter som ligger i en

skuff. Den skulle vi nå ha fått sett.

På Nedrum vaks ungdommen opp og der ble arbeidshjelp. Den store stuen ble oppbygd i 2 fulle etasjer. Der var holdt sløydkurs om vintrene, der ble laget skap og møbler. Der lærte guttene ute i bygda å snekkere, og enda finns det levninger av møbler på enkelte gårder som ble laget på Nedrum i den tid. På Nedrum var det ofte et samlested for ungdom og eldre om lørdagskveldene. De danset til felemusikk og der var det trivsel og hygge. Eiendommen var ganske stor med oppdyrket mark, med nes og furuskog. Dessuten hadde de eiendom borte i Benelvdalen hvor de setret om somrene på Øverbysetra. Ho Sigrid var seterkuile der borte hele somrene igjennom. Der har ho hatt hand om mange rømmestamper og ostgryster. Det er en lengsel igjen til seterlivet med ostkjeler og rømkolle, stemingskvelder ved solnedgang og sommerbris. Man hørte bjeller og rauting i det fjerne og skogen var full av sang. Nu er det bare minner igjen fra den tid med kulokk fra setervangen så det ljomet innover fjellsidene mot «Ruten» og «Trebekkene». Men ute i 30 årene herjet rovdyrene. Ulven drepte i fleng - det lå strødd med drepte geiter der borte ved «Benelva», bare noen få av geitene greide å ta seg ned til setra med sundrevne jur og hals som var opprevet. Et sørgelig syn møtte seterfolket der borte under «Ruten». Etter den tid ble det slutt med seterdriften. Men det ble foret der borte om somrene og høyet ble kjørt hjem på vinterføret. Ennu er det merker etter seterveien oppover Henriklia over Skjeggefjellet og Storvasshøgden. På setra var det fred og ro om kveldene med lyskjæret fra gruva. Inne i stua var det hvitkurte gulv som var strødd med løv og einer. Det er gått mange år hen, det er vemodig å sitte ute på tunet ved den gamle seterstua som forlengst er borte, men en ny er oppbygd. Bare melkekjølla står igjen av buskapen.

Under krigen var seterstuene benyttet av Milorg. og hjemmefronten hvor kodene ble sendt over til Stockholm og London. En dag kom Paul intetanende inn til setra og ble møtt med en revolver i døråpningen, det måtte jo være redselsfullt? Han Magnus Nordmo lå da i dekning inne på seterstua. Men Paul var «Jøssing» og holdt hemmeligheten for seg selv til krigen var over.

Det spirer og det gror fremdeles på gamle Nedrum, gården fortsetter å leve i generasjoner, men tankene går tilbake til de første rydningsfolkene, han Paul Paulsen og ho Sigrid Hansdr. som ryddet og bygde i de knagre kår oppe i nybyggerland. Men minnene fra de neste generasjoner sitter i minnet opp i år og alder der hvor generasjonene kom og gikk i sin ungdoms år - det er bare minnene igjen fra gamle Nedrum.